

زندگی معمولی، فاجعه‌ی معمولی، در جهانی گرفتار بی‌شرفی

از دیشب، مثل میلیون‌ها نفر دیگر، ناظر «رقصِ مردگان» در اجرای تراژیک - کمیکِ آتش‌بس به رهبر ارکستریِ مقامِ معظمِ کاخ سفید به سر می‌برم. امروز صبح از رادیو به «نظری به مطبوعات جهان» گوش می‌کنم. پیش‌تر هم نوشته بودم که طی سال‌های اخیر «رادیو فرهنگ» در فرانسه نیز به خیلِ رسانه‌های جذبِ ولایتِ نمایش پیوسته است، اما هنوز جسته‌گریخته هستند روزنامه‌نگارانی که شرف انسانی در وجودشان خشک نشده است، بنابراین این‌جا و آن‌جا می‌کوشند گوشه‌های از واقعیت حاکم بر جهان را نشان دهند.

این‌جا، توصیف وضع جهانی غزه نه از زبان یک نقاد یا براندازِ رادیکال، بلکه از منابع و رسانه‌هایی اسرائیلی نقل شده است. بنابراین می‌توان آن را همچون روایتی «عینی» و حتا «خنثا» نگریست، اما من عامدانه همین روایت را بازنشر می‌دهم، تا بیشتر بدانیم در چه گیره‌ای گیر افتاده‌ایم و چرا باید برای رهایی هر دو لبه‌ی این گازانبر را در مخیله‌مان بشکنیم و بدانیم «یک زندگی معمولی» در این جهانِ وارونه با چه فاجعه‌های معمولی روبه‌روست.

دختر بچه‌ای در صف انتظار غذا در رفح، ۲۲ ژوئن ۲۰۲۵

در حالی که دونالد ترامپ آتش‌بسی میان دو کشور اعلام کرده، ایران از نو موشک‌هایی روی اسرائیل ریخته و اسرائیل هم با حملاتی باز به آن پاسخ داده است. در اثنایی که همه‌ی جهان به جنگ میان این دو کشور چشم دوخته سرنوشت فلسطینی‌ها، چه در غزه و چه در نوار غربی رود اردن، وخیم‌تر شده است.

گرسنگی و شیوع بیماری‌ها در مناطقی که جمعیتی فراتر از گنجایش در آن‌ها گرد آمده‌اند: روزنامه‌ی اسرائیلی هاآرتص گزارش می‌دهد که دو میلیون غزوی در کمتر از ۱۸٪ از منطقه‌ی محصورشده‌ی فلسطینی از این‌پس برای زنده‌ماندن تلاش می‌کنند. این روزنامه‌ی چپ‌گرا که مناطق قرمز شده روی نقشه‌ی غزه را رو به افزایش می‌بیند، اضافه می‌کند که فضای حیاتی نیز همچون کمک‌های بشردوستانه کاهش یافته است: مناطقی که ارتش اسرائیل آن‌ها را ممنوعه اعلام کرده، و هر دو سه روز در آن‌ها بمباران‌ها اعلام و تخلیه‌کردن‌ها توصیه می‌شوند. هاآرتص این نکته را خاطرنشان کرده که «مناطق که ارتش آن‌ها را روی نقشه با رنگ قرمز مشخص کرده دیگر هرگز آزاد نخواهند شد». در ادامه‌ی گزارش این روزنامه آمده است که غزوی‌ها هر جا که بتوانند چادر می‌زنند، «میان ویرانه‌ها و زباله‌دان‌های بی‌حفاظ»، به اندازه‌ی کافی توالت نیست، و برای هر دویست نفر فقط یک توالت وجود دارد، در ورودگاه‌های این بی‌خانمان‌شده‌ها فضایی به عنوان حریم شخصی وجود ندارد.

روزنامه‌ی The Atlantic نیز می‌افزاید که آب هم به اندازه‌ی کافی نیست، و سازمان ملل و روزنامه‌ی اسرائیلی هاآرتص هشدار داده‌اند که وقتی هم آب هست دختر بچه‌ها و زن‌ها از ترس نیازشان به دفع ادرار در مقابل چشم همه، از نوشیدن آب خودداری می‌کنند. سگ‌های ولگرد میان چادرها و تل‌آوارهایی که هزاران غزوی زیرشان مدفون‌اند می‌گردند. هاآرتص همچنین گزارش می‌دهد که «بمباران‌ها سیستم فاضلاب‌ها را در غزه ویران کرده و به شیوع شیش، پشه، موش دامن زده است». از همین رو مشکل دیگری نیز ایجاد شده است: بوی تهوع‌آور و سمی پلاستیک سوخته برای کسانی که توانسته‌اند چیزی برای خوردن پیدا کنند اما چوب و لوازم پخت‌وپز ندارند.

۴۵۰ نفر کشته در حوالی مراکز جدید کمک‌های بشردوستانه: روزنامه‌ی اسرائیلی Yediot Aharonot و رسانه‌ی اسرائیلی - فلسطینی 972+، با استناد به رمان‌ها و فیلم‌های Hunger Games (بازی‌های گرسنگی) که در آن‌ها نوجوانانی در یک آوردگاه مدرن و تحت یک نظام توتالتر، مجبور اند یکدیگر را بکشند، این‌گونه تیترو زده‌اند: «توزیع کمک به یک میدان جنگ، یک دام مرگبار، یک "بازی گرسنگان"، تبدیل شده است». بنا به گزارش هاآرتص، دیروز در غزه ۱۷ نفر کشته و ۱۳۶ نفر زخمی شدند، از کسانی که در انتظار توزیع کمک‌های بشردوستانه بودند. بنا به گزارش Middle East Eye همه‌جا همین وضع است، از شمال تا جنوب نوار غزه، در شهر غزه و در نزدیکی رفح، و نیز در مرکز، در نزدیکی گزیدور نساویم. به گزارش هاآرتص در مجموع ۴۵۰ نفر کشته و ۳۵۰۰ غزوی زخمی شده‌اند، در نزدیکی مراکز جدید توزیع کمک، که توسط آمریکا و با نظارت شبه‌نظامیان خصوصی و ارتش اسرائیل اداره می‌شوند. در میان کسانی که زنده مانده‌اند افرادی به رسانه‌ی 972+ گفته‌اند که «برای دسترسی به یک کیسه آرد ناچار بوده‌اند از روی اجساد عبور کنند». حمزه، جوان ۲۳ ساله‌ی غزوی برادر ۱۹ ساله‌اش را به همین ترتیب از دست داده است. آن‌ها پیش از طلوع آفتاب به سوی کرویدور نساویم حرکت کرده بودند به امید یافتن غذا برای خانواده‌ی پنج نفره‌شان که بر اثر بمباران‌ها بی‌خانمان شده‌اند. «در میان هرج و مرج جمعیت این دو برادر از هم جدا می‌شوند. حمزه موفق می‌شود یک کیسه ۲۵ کیلویی برنج به دست آورد. وقتی به محل قرار با برادرش می‌رسد او را در آن‌جا نمی‌یابد». سرانجام تن‌بی‌جان برادرش در میان قربانیان تکتیراندازهای اسرائیلی، که به گفته‌ی همین رسانه میان ساقه‌های بلند علف‌ها پنهان می‌شوند، شناسایی می‌شود. و رؤیای راه‌اندازی یک کارگاه مکانیکی را با خود به گور می‌برد.

تبدیل کمک بشردوستانه به یک سلاح جنگی توسط دولت نتانیاهاو: «بنیاد بشردوستی غزه» سازمانی است که بنا به تحقیق رسانه‌ی بی‌بی‌سی منبع تأمین بودجه‌اش نامعلوم است و از سوی آمریکا و اسرائیل حمایت می‌شود. نحوه‌ی توزیع کمک توسط این بنیاد تاکنون موجب صحنه‌های هرج و مرج و آدم‌کشی شده است. این سازمان در ستون‌های روزنامه‌ی اسرائیلی معاریو Maariv این اتهام‌ها و تیراندازی‌های را تکذیب می‌کند و آن را به «تبلیغات حماس» نسبت می‌دهد. اما امروز صبح پانزده سازمان غیردولتی، با انتقاد از این روش «ضدانسانی و آدم‌کشانه» در نامه‌ای سرگشاده که روزنامه‌ی گاردین آن را نقل کرده، به این بنیاد علیه همدستی‌اش در جنایات جنگی هشدار داده و نوشته‌اند «این مدل جدید از توزیع کمک به شیوه‌ی خصوصی‌شده و نظامی‌شده نشانه‌ی تغییری رادیکال و خطرناک نسبت به عملیات بشردوستانه‌ی بین‌المللی به شیوه‌ی معمول است».

در حالی که غزوی‌ها دچار قحطی و گرسنگی‌اند دار و دسته‌های جنایتکار با نظارت دولت اسرائیل توزیع کمک بشردوستانه را برعهده گرفته‌اند: محمد الدربی، پسر بچه‌ی ۱۲ ساله‌ی ناامید می‌گوید «ما در غزه هر روز کمبود آرد داریم و وقتی رسیدن کامیون حمل آرد را به ما اعلام می‌کنند، خود را به آن جا می‌رسانیم اما آرد نیست و شن‌ریزه می‌خوریم». او در برابر دوربین تکرار می‌کند که در غزه خوراکی نیست: «ما مجبوریم به جای آرد شن‌ریزه بخوریم، نان خیلی گران است.» به توصیف CNN نوجوان غزوی با پدرش هشت ساعت پیاده راه آمده است تا نقطه‌ی توزیع آرد در نزدیکی شهر غزه پیدا کند، سرانجام کیسه‌ای دو کیلویی به دست می‌آورد که دزدها آن را از او می‌ربایند. محمد التماس می‌کند: «به ما رحم کنید»، در حالی که مادرش دارد با ته‌مانده‌ی خوراک حیوانات برای خانواده نان درست می‌کند. از سوی دیگر، هاآرتص، تایمز اسرائیل و رسانه‌ی اسرائیلی - فلسطینی 972+ نخست‌وزیر اسرائیل، نتانیاهاو، را متهم می‌کنند به این‌که دار و دسته‌های جنایتکار را آزاد گذاشته تا «از طریق تبدیل کمک بشردوستانه به سلاح جنگی و قدرت دادن به شبه‌نظامیان فروپاشی اجتماعی غزه را تسریع کند»، شبه‌نظامیانی مانند دار و دسته‌ی یاسر ابو شباب، مرد ۳۲ ساله‌ای از بادیه‌نشینان رفح، که قبلاً به جرم فروش مواد مخدر زندانی حماس بوده و حالا خود را «ضامن نظم و حامی کمک‌های بشردوستانه» در رفح می‌داند، اما به گفته‌ی رسانه‌ی 972+ وی صرفاً «مهره‌ی اصلی یک جنگ نیابتی به قصد قدرت‌گرفتن سران جنگی و خشونت‌طایفه‌ای است». به گفته‌ی بی‌بی‌سی «نتانیاهاو مسلح‌کردن طایفه‌ها را به منظور مقابله با حماس پذیرفته است»، چنان‌که وزیر دفاع سابق اسرائیل، آویگدور لیبرمن، نیز این موضوع را تأیید کرده است، و روزنامه‌ی تایمز اسرائیل، و همچنین گزارشی در روزنامه‌ی هاآرتص، همراه با عکس و ویدئو، نیز مؤید همین موضوع‌اند: در آن‌ها اعضای میلیشیای یاسر ابو شباب دیده می‌شوند که به سلاح‌های AK-47، مجهز شده‌اند، سلاح‌هایی که از حماس به دست آمده و با تأیید کابینه‌ی امنیت اسرائیل میان آن‌ها بازتوزیع شده است.

فلسطینی‌ها در کرانه‌ی باختری رود اردن نیز گرفتار همین گیره‌اند: به گفته‌ی هاآرتص و رسانه‌ی 972+ در اثنا‌یی که نگاه دنیا به ایران دوخته شده، کولونی‌سازی در کرانه‌ی باختری رود اردن، زیر فشار راست افراطی در کابینه‌ی نتانیاهاو، شتاب گرفته است. ارتش اسرائیل راه‌های ورود فلسطینی‌ها به شهرها را بسته است. تقریباً غیرممکن شده که بیماران خانواده‌های فلسطینی بتوانند به خدمات پزشکی در کرانه‌ی باختری دست یابند. به گفته‌ی رسانه‌ی نامبرده، «دهه‌هاست که نقاط بسته‌شده و پُست‌های بازرسی در سرزمین‌های اشغال‌شده به یک امر عادی تبدیل شده است، اما از هفت اکتبر به بعد تعداد آن‌ها و اعمال

محدویت‌ها افزایش یافته است. پس از حمله به ایران، ارتش رفت‌وآمد فلسطینی‌ها را تقریباً تا سطح توقف کامل‌شان کاهش داده است، و به این منظور شهرها و روستاها را با درهای آهنی حصاربندی کرده، نقاط بازرسی میان کرانه‌ی باختری و اورشلیم، و نیز مرزبان‌ی Allenby با اردن را بسته است. و این اقدام انجام خدمات اضطراری پزشکی را دشوار کرده است، به‌ویژه برای زنان باردار، که عبور از بازرسی‌های اسرائیلی برای آن‌ها به مسئله‌ی «مرگ و زندگی» تبدیل شده است.